

طرح بهداشت قالی بافان ایران (بقا) دستورالعمل بهسازی کارگاه‌های قالی بافی غیربهداشتی روستایی

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت سلامت

مرکز سلامت محیط و کار

طرح بهداشت قالی بافان ایران (بقا) دستورالعمل بهسازی کارگاه‌های قالی بافی غیربهداشتی روستایی

- ۱ - بهسازی کارگاه‌های قالی بافی غیربهداشتی روستایی که در قالب طرح بقا با مشارکت و همکاری وزارت بهداشت، جهادکشاورزی، سیستم بانکی و خود قالی بافان از سال ۱۳۷۴ به اجرا گذاشته شده و با تسهیلات بانکی تبصره‌ای و منابع داخلی بانک‌ها صورت گرفته، نتایج مطلوبی داشته و تداوم اجرای طرح را بیش از پیش قابل توجه ساخته است. نظر به این که برخی قالی بافان کارگاه‌های غیربهداشتی به علت فقر مالی، فاقد توان اخذ و بازپرداخت اقساط تسهیلات مربوطه می باشند و علی‌رغم ضرورت و اولویت، وضعیت نامساعد کارگاه‌های ایشان بلا تغییر باقی مانده و به تبع آن وضعیت سلامت شاغلین مربوطه که غالباً از زنان و نوجوانان هستند، را تهدید می نماید. لذا مرکز سلامت محیط و کار با مشارکت مردمی، اعتبار محدودی را از محل اعتبارات متمرکز به امر مساعدت این گونه کارگاه‌های محروم با مشارکت و خودیاری قالی بافان اختصاص داده، تدابیر لازم را برای توسعه طرح پیش‌بینی نموده است.
- ۲ - بدیهی است اعتبار تخصیصی هرچند قدمی به سوی خدمات‌رسانی به اقشار نیازمند و آسیب‌پذیر جامعه‌ی روستایی می باشد، لیکن جواب‌گوی نیاز نخواهد بود و لذا ضمن رعایت صرفه‌جویی و اولویت‌بندی و زمان‌بندی مناسب برای اجرا، تلاش گسترده‌ای از طریق دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی برای توجیه شوراهای اسلامی شهر و روستا، شوراهای برنامه‌ریزی فرمانداری و استانداری به منظور فراهم کردن زمینه‌های تقویت برنامه و اعتبارات به عمل آمده است.
- ۳ - به علت اهمیت موضوع از لحاظ بهداشت و ضرورت کاهش بیماری‌ها و عوارض شغلی قالی بافان فقیر و محروم در کنار انجام برنامه‌های آموزش بهداشت و معاینات پزشکی ادواری با اعلام آمادگی مشارکت آنان، ضمن ارائه‌ی مشاوره فنی و توصیه‌های بهداشتی لازم کمک مالی محدود به طور متوسط در حد ۳۰٪ هزینه عملیات پرداخت می شود.
- ۴ - توجیه کامل موضوع در کلیه سطوح داخلی (بهورز، کاردان‌ها، کارشناسان، پزشکان مراکز بهداشتی درمانی روستایی، مدیران، مدیران سازمانی) و عوامل اجرایی برون بخشی (مثل تصمیم‌گیران محلی در کارگروه بهداشت، درمان و تامین اجتماعی، شوراهای برنامه‌ریزی توسعه استان و شهرستان، شوراهای اسلامی، مسؤولین بخش مرتبط در اداره بازرگانی، تعاونی‌ها و اتحادیه‌های فرش، دفتر مناطق محروم، نیروهای بسیج سازندگی، کمیته امداد امام، حمایت ائمه جمعه، هدایای افراد خیر، تامین کنندگان وسایط حمل و نقل تجهیزات و مصالح و سایر تشکل‌های غیردولتی) در دست اقدام بوده است.

طرح بهداشت قالی بافان ایران (بقا) دستورالعمل بهسازی کارگاه‌های قالی بافی غیربهداشتی روستایی

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت سلامت

مرکز سلامت محیط و کار

- ۵ - آموزش بهداشت عمومی و بهداشت کار روستاییان به‌ویژه قالی بافان به‌صورت چهره به چهره یا از طریق رسانه‌های جمعی برای ارتقاء آگاهی‌های بهداشتی و لزوم عملیات بهسازی محیط کار و احساس مسؤلیت نسبت به سلامت شاغلین و توجیه امکانات محدود بخش دولتی در موضوع از اولویت خاصی برخوردار است.
- ۶ - آموزش و توجیه گروهی برحسب مناسبت، تعداد و جایگاه شرکت‌کنندگان به‌صورت جلسات، کارگاه‌ها و کلاس آموزشی، سمینار و کارگاه کشوری و منطقه‌ای برگزار می‌شود و هزینه‌های مربوط از محل اعتبارات متمرکز مرکز سلامت محیط و کار و همچنین اعتبار غیرمتمرکز براساس دستورالعمل و شرح هزینه ارسالی توسط معاونت محترم بهداشتی دانشگاه پیش‌بینی و تامین می‌شود.
- ۷ - اعتبار تخصیصی برای اجرای پروژه‌های لوکس بهسازی یا احداث نیست، با توجه به انتظاری که از مشارکت‌های مردمی و همکاری‌های بین بخشی هست، متوسط سهم کمک اعطایی برای هر مورد بهسازی حدود یک میلیون ریال معادل ۳۰٪ هزینه است. تاکید می‌نماید در این طرح صرفاً خانواده‌های قالی باف فاقد توان مالی لازم برای بهسازی کارگاه غیربهداشتی تحت پوشش قرار می‌گیرند و علی‌ایحال زمینه آمادگی مشارکت ۷۰ درصدی اعم از مالی یا نیروی انسانی و سایر امکانات با بررسی‌های انجام شده و همچنین تعیین اولویت کارگاه‌های مشمول بهسازی مورد توجه خاص قرار می‌گیرد.
- ۸ - پروژه‌ها باید حتی‌الامکان توسط خود عوامل محلی و روستاییان به اجرا درآید و به‌هیچ‌وجه انجام پیمان‌کاری و استفاده از ضرایب مربوطه مدنظر نباشد. عوامل اجرایی حوزه معاونت بهداشتی به‌غیر از تدارک برنامه و امکانات لازم درحد مشاور و نظارت بر اجرا مسؤلیت دارند.
- ۹ - درحال حاضر کلیه بهورزان دست اندرکار مسایل بهداشت حرفه‌ای در مناطق با برخورداری کم، در عملیات فعال می‌باشند و با شناختی که ایشان از وضعیت خانوارهای تحت پوشش خود دارند در انتخاب کارگاه‌ها و اولویت بندی از وجود آن‌ها استفاده می‌شود.
- ۱۰ - مشخص نمودن وضع موجود و هدف‌گذاری برای رسیدن به شاخص‌های برنامه‌ریزی شده دارای اهمیت ویژه‌ای است.
- ۱۱ - با عنایت به این‌که نظارت سلسله مراتبی بر روند اجرای عملیات تضمین‌کننده راندمان قابل قبول، کیفیت مطلوب، تداوم عملیات و تقاضای بیشتری برای توسعه‌ی برنامه خواهد بود. معاونت‌های محترم بهداشتی در تامین مأموریت پرسنل و وسیله نقلیه و غیره اقدام می‌نمایند.

طرح بهداشت قالی بافان ایران (بقا) دستورالعمل بهسازی کارگاه‌های قالی بافی غیربهداشتی روستایی

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت سلامت

مرکز سلامت محیط و کار

- ۱۲ - براساس گزارش و معرفی کارگاه‌های واجد شرایط بهسازی توسط بهورزان، ضروریست به منظور تایید مراتب و تعیین موازین بهداشتی مورد نیاز هر کارگاه کارشناس بهداشت حرفه‌ای کارگاه‌های معرفی شده را بازدید و بررسی نموده و صلاحیت و انتخاب نهایی کارگاه‌ها را با نام و مشخصات کتباً به معاونت بهداشتی گزارش می‌نماید.
- ۱۳ - کاردان مرکز بهداشتی درمانی روستایی یا کارشناس بهداشت حرفه‌ای شهرستان علاوه بر مشارکت مستقیم در تعیین نیازها، برنامه‌ریزی‌ها، برآورد مصالح و تجهیزات لازم و نوع و نحوه‌ی کمک‌ها، موظف بر نظارت کامل بر عملکرد بهورز در هدایت برنامه بهسازی کارگاه‌های قالیبافی و همچنین کنترل دقیق و تحویل کمک‌ها به صاحب کارگاه و اعلام تکمیل عملیات می‌باشد.
- ۱۴ - تهیه و تدارک ملزومات و مصالح به صورت کلی با صرفه و صلاح از مراکز عمده یا با حواله به نرخ رسمی براساس جمع‌بندی برآورد مصالح مورد نیاز هریک از کارگاه‌ها که توسط کارشناس مسؤول بهداشت حرفه‌ای شهرستان ذی‌ربط اعلام شده است، صورت گرفته و از هزینه‌های اضافی حمل و نقل و جابجایی بی‌مورد حتی المقدور جلوگیری می‌شود.
- ۱۵ - مسؤولیت پیگیری اقدامات انجام شده از سطح بهورز تا معاونت بهداشتی دانشگاه مربوطه به عهده کارشناس مسؤول بهداشت حرفه‌ای بوده و لازم است چگونگی صرف هزینه‌های تخصیص یافته اعتبارات متمرکز یا غیرمتمرکز و گزارش اقدامات انجام شده و فرم‌های ارسالی تکمیل شده را به مرکز سلامت محیط و کار ارسال نماید.
- در حال حاضر مشکلات اساسی طرح برطرف شده و اقدامات گسترده جهت انجام کامل طرح در سراسر کشور در دستور کار مرکز سلامت محیط و کار می‌باشد. بدیهی است با ادامه تامین اعتبارات لازم برای انجام باقی مانده اقدامات طرح، هرچه سریع‌تر می‌توانیم به اهداف مورد نظر نایل شویم.

تدوین: مهندس کریم عظیم زاده ایرانی